

๖๕ ปี.....

อ.ส.ท.

ฉ.ข.ช.ป.ช.ม.ท.ก.ช.

นางงฆาวะเชวีรณู

เฉลิมพระชนมพรรษา

ปีที่ ๑ ฉ.ข.ช.ป.ช.ม.ท.ก.ช. ๑๕ กันยายน ๒๕๐๓

ครบรอบ ๖๐ ปี

• สิงหาคม ๒๕๖๓ •

ISSN 0125 7226

๕๕ บาท

จากปก : พระฉายาลักษณ์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง บณกอนุสาร อ.ส.ท. ฉบับปฐมฤกษ์

อนุสาร อ.ส.ท.

ปีที่ ๖๑ | ฉบับที่ ๑ | สิงหาคม ๒๕๖๓ |

นิตยสารเพื่อการท่องเที่ยวและอนุรักษ์ธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ที่มียอดจำหน่ายสูงสุดในเมืองไทย
ISSN 0125 7226

สารคดีประจำฉบับ

๒๗

▶ ๒๖

ตำนานกระเรียนไทย

ย้อนกลับไปเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ดวงดาว สุวรรณรังษี มีโอกาสได้ติดตามคณะนักวิชาการไปเข้าร่วมการประชุม กับมูลนิธิธนกกระเรียนสากล ทำให้รับรู้ถึงสถานการณ์อันเปราะบาง และเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ของนกกระเรียนไทย นกบินได้ ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก จนถึงปัจจุบันผลจากความพยายาม อย่างหนักจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทำให้นกกระเรียนไทย คือความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ของการอนุรักษ์ธรรมชาติของไทย

๒๗

▶ ๒๗

๖ ทศวรรษ อนุสาร อ.ส.ท. บนรอยทางสู่ความเป็นตำนาน แห่งนิตยสารท่องเที่ยวไทย

เส้นทางการเดินทางของอนุสาร อ.ส.ท. ตั้งแต่เมื่อครั้งก่อตั้ง จนถึงปัจจุบันนั้นผ่านเรื่องราวต่าง ๆ มากมาย ภาคภูมิ น้อยวัฒน์ รวบรวมเหตุการณ์และช่วงเวลาสำคัญทั้งเบื้องหน้าและเบื้องหลัง ในการทำงานของคน อ.ส.ท. หลากหลายรุ่น ผ่านงานเขียนและภาพถ่ายที่ถูกบันทึกไว้ในช่วงเวลา และสถานที่ที่ต่างกันไปจากทั่วเมืองไทย

▶ ๒๘

๖๐ ปี ๖๐ คน ๖๐ เรื่องราวดี ๆ ๖๐ ปี อนุสาร อ.ส.ท.

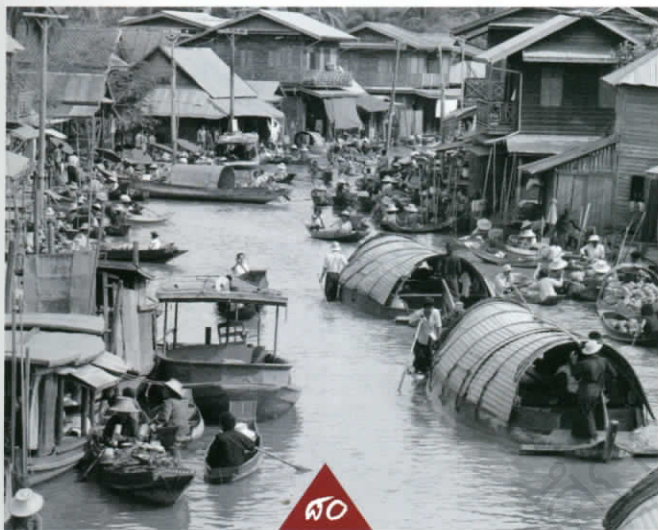
ตลอดระยะเวลา ๖ ทศวรรษที่ผ่านมา ผู้คนมากมายเข้ามา มีส่วนร่วมกันสร้างอนุสาร อ.ส.ท. ให้เป็นนิตยสารท่องเที่ยว ที่ได้รับความนิยมสูงสุดฉบับหนึ่งของประเทศไทย **ปิยะวรรณ วงศ์เจริญรัตน์** รวบรวมความรู้สึกและความประทับใจของผู้คนเหล่านี้ ทั้งกองบรรณาธิการ นักเขียน ช่างภาพ รวมไปถึงผู้อ่าน อ.ส.ท. หลากหลายรุ่นมาเล่าสู่กันฟัง

๕๖

amazing
ไทยแท้

๙๐

๑๐๐

▶ ๙๐

ย้อนอดีตท่องเที่ยวไทย กับภาพถ่ายเก่าขาวดำ ภาพประวัติศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวมากมายหลายภาพ ถูกบันทึกเอาไว้โดยทีมช่างภาพของอนุสร อ.ส.ท. ภาคภูมิ น้อยวัฒน์ พาไปชมภาพถ่ายขาวดำฝีมือช่างภาพ อ.ส.ท. ยุคแรก ๆ ที่ยังคงความงดงามข้ามผ่านกาลเวลาจนถึงปัจจุบัน เปรียบได้กับการย้อนเวลาไปพบกับความสวยงามของเมืองไทย เมื่อครั้งอดีต ซึ่งหลายภาพนั้นหาโอกาสชมได้ยากยิ่ง

▶ ๑๐๐

อ.ส.ท. เหล่านักเดินทางและบ้านหลังใหญ่ ทำความรู้จักกับทีมงานผู้อยู่เบื้องหลังการทำอนุสร อ.ส.ท. ของกองบรรณาธิการชุดปัจจุบันอย่างลึกซึ้ง ทั้งกระบวนการทำงาน ความสนุกสนานและประทับใจระหว่างการออกเดินทาง โดยธรากร โกมารกุล ณ นคร เข้าไปพูดคุยกับทีมนักเขียน ช่างภาพ ฝายศิลป์ และฝายการตลาด เพื่อนำเรื่องราวที่ไม่เคยเปิดเผยที่ไหน ของบุคคลเหล่านี้มาให้ทุกคนได้อ่านกัน

▶ **คอลัมน์ประจำฉบับ**

- ๐๐๔ บทบรรณาธิการ
- ๐๐๕ สารผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท).
- ๐๐๗ สัมภาษณ์รองผู้ว่าการด้านสื่อสารการตลาด ททท.
- ๑๒๐ ต่างแดน...ต่างดาว
- ๑๒๒ เที่ยวเมืองไทย วาดเมืองไทย
- ๑๒๔ รายงานพิเศษ
- ๑๒๘ ข่าว ททท.
- ๑๓๒ แฉดวงท่องเที่ยว
- ๑๔๑ คู่มือเดินทาง
- ๑๔๕ พบกับฉบับหน้า

นกกระเรียนไทยรวมฝูงกันในช่วงเวลาเช้าและเย็น ในทุ่งหญ้าริมอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

ตำนานกระเรียนไทย

ดวงดาว สุวรรณรังษี เรื่อง
สมิทธิ สุตติบุตร ดวงดาว สุวรรณรังษี ภาพ

ย้อนหลังไปกว่า ๕๐ ปีที่แล้ว นกกระเรียนไทย หรือนกเขียน เริ่มสูญพันธุ์ไปจากธรรมชาติเมืองไทย ๓๐ กว่าปีที่แล้ว เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๐ อนุสาร อ.ส.ท. ตีพิมพ์สารคดีเรื่อง "สักวันหนึ่งนกกระเรียนจักคืนถิ่น" ความฝันในการฟื้นคืนนกกระเรียนให้กลับคืนมา

ถัดมาอีก ๗ ปี ทีมงาน อ.ส.ท. เดินทางไปค้นหาหนกกระเรียนไทยที่เวียดนาม และตีพิมพ์สารคดีเรื่อง "วันหนึ่ง ณ ท้องฟ้าแห่งสุดท้ายของฝูงนกกระเรียนพันธุ์ไทย"

ถึงแม้หลายปีต่อมา ที่เวียดนามก็แทบจะไม่เหลือนกกระเรียนไทยแล้ว กว่าองค์การสวนสัตว์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ยังสามารถนำไขนกกระเรียนจากชายแดนกับพูซามาเพาะเลี้ยงและปล่อยคืนสู่ธรรมชาติที่บุรีรัมย์ และนี่คือที่มาของ "ตำนานกระเรียนไทย" ที่เรานำกลับมาเสนอใววาระครบรอบ ๖๐ ปี อนุสาร อ.ส.ท.

ท้องทุ่งในยามเช้าเดือนกุมภาพันธ์ อากาศเยือกเย็นเล็กน้อย มีม่านหมอกปกคลุมเรียบพื้นดินและแนวป่าเสม็ด ซึ่งล้อมรอบด้วยพื้นที่ลุ่มชุ่มน้ำของสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง ประเทศเวียดนาม มองลอดออกไปจากซุ้มบังไพรที่เราเข้ามาตั้งกล้องไว้ตั้งแต่ตีสี่ แทบจะมองไม่เห็นอะไรนอกจากม่านหมอกขาวและแสงอาทิตย์ที่กำลังจะส่องสว่าง

ในท่ามกลางบรรยากาศอันแสนสงบนั้นเอง เสียงร้อง “กรู...กรู...ร...ร” แ่วมาจากตงป่าเสม็ดทางทิศตะวันออก นั่นคือฝูงนกกระเรียนที่กำลังบินมาจากชายป่าที่ทักนอนในยามค่ำคืน แล้วร่อนลงกลางทุ่งกว้าง หายเข้าไปในสายหมอกที่คลุมหนาราวแถบผ้าแพรขาวพาดไปกับท้องทุ่ง มีเพียงเสียงร้องจ้อกแจ้กจอบ้อยอยู่ในม่านหมอกขาว มีเงาอันเลื่อนรางของสิ่งมีชีวิตที่งดงามเคลื่อนไหวอยู่ จนกระทั่งแสงอาทิตย์เริ่มสว่างไสว ทำให้ฝูงนกปรากฏขึ้นเบื้องหน้า ราวกับความฝันที่กลายเป็นจริง มันเป็นภาพนกที่งดงามยิ่งกว่าจินตนาการที่วาดไว้หลายเท่าตัว และนั่นคือนกกระเรียนสายพันธุ์ไทยที่ฉันได้พบเห็นเป็นครั้งแรกในชีวิต

นกกระเรียนอายุรูปร่างคล้ายนกกระสา ทว่ามีขนาดใหญ่กว่ามากจนกล่าวได้ว่านกกระเรียนโดยเฉพาะสายพันธุ์ไทย เป็นนกที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลกในบรรดานกที่สามารถบินได้ ด้วยความสูงราว ๑๘๐ เซนติเมตร ขนตามลำตัวเป็นสีเทา ขาววาวเป็นสีส้มอ่อน ๆ คอยาว ครีบบนไม่มีขน

เป็นหนึ่งสีแดง หัวแดงแซด แต่กระหม่อมเป็นสีขาว แก้มขาว มองแต่ไกลแม้ภายใต้สายหมอกก็ยังเห็น **นกกระเรียนหัวแดง** ซึ่งเราเรียกขานกันว่า “**นกกระเรียนไทย**” หรือ Eastern Sarus Crane

ฉันเริ่มต้นสนใจเรื่องราวของนกกระเรียน นกน้ำขนาดใหญ่ที่หายากและใกล้สูญพันธุ์ โดยการติดตามคณะนักวิชาการไทยไปประชุมกับมูลนิธิอนุรักษนกกระเรียนสากล (International Crane Foundation) ที่เมืองไฮลองเจียง สูดชายแดนตะวันออกเฉียงเหนือของจีน ใน พ.ศ. ๒๕๓๐ และได้ลำดับทรัพย์สินเรื่องราวของนกกระเรียนสายพันธุ์เดียวกันกับนกกระเรียนที่สูญพันธุ์ไปจากประเทศไทยแล้วว่า มีรายงานพบฝูงนกกระเรียนที่เวียดนาม ซึ่งเดินทางอพยพอยู่ระหว่างกัมพูชากับเวียดนาม และทำให้ฉันกลับมาเขียนสารคดีถึงนกกระเรียนครั้งแรกลงใน อ.ส.ท. เรื่อง “สักวันหนึ่งนกกระเรียนจักคืนถิ่น”

หลังจากนั้นอีก ๗ ปี ใน พ.ศ. ๒๕๓๗ จึงมีโอกาสเดินทางไปเห็นนกกระเรียนสายพันธุ์ไทยเป็นครั้งแรกที่เวียดนาม และเขียนสารคดีลง อ.ส.ท. อีกครั้ง เรื่อง “วันหนึ่ง ณ ทุ่งหญ้าแห่งสุดท้ายของฝูงนกกระเรียนพันธุ์ไทย” จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๓ โอกาสที่ อ.ส.ท. ครบรอบ ๖๐ ปี จึงขออนุญาตฉบับที่กเรื่องราวการกลับคืนสู่ถิ่นของนกกระเรียนไทย อันเป็นความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ของการอนุรักษ์ธรรมชาติของไทย ซึ่ง อ.ส.ท. จะได้รวบรวมบันทึกทั้งหมดไว้ใน “ตำนานกระเรียนไทย” ต่อไปนี้

■ ฝูงนกกระเรียนรวมตัวกันในทุ่งหญ้าแห่งสุดท้ายของนกกระเรียนไทยในบริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง เวียดนาม ซึ่งเป็นแหล่งอพยพแห่งสุดท้ายของนกจากกัมพูชา

นกกระเรียนไทยมีลำตัวเป็นสีเทา ส่วนหัวเป็นหนังสีแดง ถือเป็นนกน้ำขนาดใหญ่ที่สุดในโลกกว่าได้

ชีวิตจากพรากไป...

ย้อนกลับไปอีกครั้งหนึ่ง เมื่อ ๓๐ กว่าปีที่แล้ว อีกแผ่นดินหนึ่ง ไกลโพ้น ณ เมืองโฮลองเจียง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีน ชายแดนแมนจูเรีย อันหนาวเย็น ใน พ.ศ. ๒๕๓๐ ที่นั่นเป็นครั้งแรกที่ฉันได้รับรู้เรื่องราวของ นกกระเรียน ซึ่งนักอนุรักษ์ทั่วโลกมาร่วมการประชุมเรื่องนกกระเรียน ที่กำลังตกอยู่ในสถานะใกล้สูญพันธุ์เต็มที

นกกระเรียนทั้งหมดในโลกนี้มีถึง ๑๕ ชนิด พบในทวีปอเมริกาเหนือ ยุโรป แอฟริกา เอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ เอเชียใต้ และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตลอดจนออสเตรเลีย สาเหตุสำคัญที่ทำให้ นกกระเรียนใกล้สูญพันธุ์ ก็เพราะเป็น นกน้ำขนาดใหญ่ที่จะอาศัยอยู่ในแหล่งพื้นที่ลุ่มชุ่มน้ำอันอุดมสมบูรณ์ ขนาดใหญ่ ในการหากิน ทำรัง และเดินทางอพยพอยู่เป็นประจำทุกปี วิถีชีวิตของนกกระเรียนนับวันก็ยิ่งสวนทางกับการพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรม แหล่งธรรมชาติก็มักถูกบุกรุกทำลายอยู่เรื่อยไป

ตัวอย่างของความสูญเสียมีอยู่มากมาย อย่าง Whooping Crane ที่เดินทางอพยพระหว่างแคนาดาไปยังสหรัฐอเมริกา ซึ่งใกล้สูญพันธุ์ คือ จุดกำเนิดของมูลนิธิอนุรักษ์นกกระเรียนสากล (International Crane Foundation: ICF)

หรือแม้แต่ นกกระเรียนหัวมงกุฎแดง (Red Crown Crane) หรือที่เรียกง่าย ๆ ว่ากระเรียนหงอนแดง ของจีน เกาหลี และญี่ปุ่น ซึ่งเป็นเสมือนนกในตำนาน สัญลักษณ์ของความมั่งคั่ง ยังยืน ความสุข และสันติภาพ ก็ยังคงลดเหลือน้อยลง จนเพิ่งได้รับการคุ้มครองอนุรักษ์ จึงกลับมาเป็นนกแห่งความสุขสันต์ (Birds of Happiness) อีกครั้ง

ทว่าตัวอย่างความสูญเสียที่ใหญ่ที่สุดของเมืองไทยเรา ก็คือ นกกระเรียนได้สูญพันธุ์ไปจากธรรมชาติราว ๕๐ ปีมาแล้ว

ในอดีตมีการพบเห็นนกกระเรียนซึ่งเรียกกันตามภาษาพื้นบ้านว่า “นกเขียน” จำนวนมากมายตามท้องทุ่งนาและหนองน้ำในเมืองไทย ในสมัยรัชกาลที่ ๕ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงบันทึกเรื่องลานนกกระเรียน กล่าวถึงการพบเห็นนกกระเรียนจำนวนนับหมื่นที่ทำรังวางไข่ในบริเวณทุ่งมะค่า จังหวัดนครราชสีมา

หลังจากนั้นนกกระเรียนเริ่มหายไป กลายเป็นนกหายาก ในปี พ.ศ. ๒๔๘๘ มีบันทึกการพบนกกระเรียนฝูงสุดท้าย บินผ่านจากเชียงใหม่และเชียงราย จากนั้นพบเพียงกลุ่มเล็ก ๆ ที่ภูกระดึง จังหวัดเลย ทะเลสาบสงขลา พิชณุโลก สระบุรี และพทุมธานี ครั้งสุดท้าย พ.ศ. ๒๕๑๑ พบลูกนกกระเรียน ๒ ตัว ในธรรมชาติ แล้วก็ไม่มีรายงานการพบนกกระเรียนในธรรมชาติอีกเลย

และเมื่อทราบข่าวจากการประชุมที่จีน ในการพบฝูงนกกระเรียนพันธุ์ไทยในเวียดนาม ฉันจึงเกิดความฝันว่าสักวันหนึ่งนกกระเรียนจะคืนถิ่น ครั้นเมื่อติดตามไปดูนกกระเรียนในสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง ก็ยิ่งประจักษ์ใจว่าที่นั่นน่าจะเป็นทุ่งหญ้าแหล่งสุดท้าย ซึ่งนกกระเรียนสายพันธุ์ไทยเดินทางอพยพมาหากินและพักอาศัยตั้งแต่เดือนธันวาคม-พฤษภาคม แล้วบินกลับไปทำรังวางไข่ในกัมพูชา ช่วงฤดูฝน เป็นเช่นนี้อยู่ชั่วนาตาปี

ทว่าก็ต้องเผชิญกับความจริงที่ว่าพื้นที่บริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง มีความอุดมสมบูรณ์มาก และนี่คือข้าวอันน่าชื่นชมของเวียดนาม ซึ่งกำลังขยับขยายเป็นพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อเพิ่มผลผลิตคือข้าวแข่งขันกันในตลาดโลก

มันคือเรื่องราวเดียวกันกับที่เคยเกิดขึ้นในเมืองไทย ที่ทำให้เราต้องสูญเสียพื้นที่ลุ่มชุ่มน้ำไป ในที่สุดกลายเป็นความสูญสลายชาติพันธุ์ของนกกระเรียนไทยไปจากบ้านเรา

หลายปีต่อมา นกกระเรียนก็เริ่มหายไปจากสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง นั่นคือโศกนาฏกรรมแห่งความสูญสิ้นที่เกิดขึ้น กับความฝันที่จะได้เห็นนกกระเรียนคืนสู่ถิ่น

๒

๓. ภาพเก่า ครอบครัวครุฑคู่ เอี่ยมศิริ ชาวประโคนชัย บุรีรัมย์ ซึ่งเคยเลี้ยงนกกระเรียนไทย บันทึกไว้ในช่วง พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นหลักฐานที่แสดงว่านกกระเรียนเคยเป็นสัตว์ประจำถิ่นนี้มาก่อน (ภาพจากหนังสือแจกขององค์การสวนสัตว์ ในพระบรมราชูปถัมภ์) ๒-๓. รุ่งแสงเป็นเวลาที่นกกระเรียนเริ่มบินจากแหล่งที่นอนออกไปหากิน

๓

๓

คืนสู่ธรรมชาติ

เรื่องราวของการอนุรักษ์นกกระเรียนดูเหมือนจะเงียบหายไป แต่แท้จริงแล้ว ที่สวนสัตว์นครราชสีมา องค์การสวนสัตว์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ริเริ่มนำพ่อแม่พันธุ์ที่ได้รับบริจาคมาจากประชาชนมาทำการทดลองเพาะเลี้ยงขยายพันธุ์ แต่เนื่องจากข้อมูลและความรู้เรื่องนี่ยังมีน้อยมาก จึงต้องใช้เวลานานถึง ๗ ปี กว่าที่จะประสบความสำเร็จได้ลูกนกกระเรียน ๒ ตัวแรก ในปี พ.ศ. ๒๕๔๐

๑-๒. นักวิจัยและเจ้าหน้าที่ขององค์การสวนสัตว์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ต้องแต่งตัวเป็นแม่ไก่ เพื่อให้ลูกนกเคยชินกับโลกภายนอก (ณัฐวัฒน์ แปวกระโทก ภาพ)
๓. นกกระเรียนที่ปล่อยไปในธรรมชาติมีอยู่ราวร้อยกว่าตัว ๔. ครอบครัวนกกระเรียนที่เกิดในสวนสัตว์โคราช

ต่อมาก็ได้รับคำแนะนำจากมูลนิธิอนุรักษ์นกกระเรียนสากลให้ทำการผสมเทียม ซึ่งเหมาะกับการเพาะเลี้ยงในสวนสัตว์มาก จึงประสบความสำเร็จจนมีพ่อแม่พันธุ์ประมาณ ๓๐-๔๐ คู่ และมีอัตราเกิดลูกนกประมาณ ๒๐ ตัวต่อปี ทำให้สวนสัตว์นครราชสีมาได้รับการยกย่องให้เป็นศูนย์การเพาะขยายพันธุ์นกกระเรียนพันธุ์ไทยที่ใหญ่ที่สุดในโลก

โครงการขั้นต่อไป องค์การสวนสัตว์ฯ จึงร่วมมือกับกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บันทึกข้อตกลงทางวิชาการในการนำนกกระเรียนที่เคยสูญพันธุ์กลับคืนสู่ธรรมชาติ โดยได้รับความสนับสนุนงบประมาณจากคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๘

ไม่เพียงเท่านั้น ยังได้รับความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญหลายหน่วยงาน เช่น มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สมาคมนักอนุรักษ์และธรรมชาติแห่งประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มูลนิธิอนุรักษ์นกกระเรียนสากล ซึ่งได้เดินทางมาให้คำแนะนำในการปล่อยนกกระเรียนกลับคืนสู่ธรรมชาติตามหลักมาตรฐานสากล

ดังนั้น ทุกขั้นตอนก่อนจะนำนกกระเรียนที่เพาะเลี้ยงคืนสู่ธรรมชาติจึงศึกษาและทดลองกันอย่างละเอียด รอบคอบ เริ่มตั้งแต่คัดเลือกพื้นที่ที่จะปล่อยนกไปในที่ลุ่มชุ่มน้ำที่เหมาะสม รวมทั้งปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่นกจะสามารถดำรงชีวิตได้ด้วยตัวเอง รวมถึงการอยู่ร่วมกับชุมชนเกษตรกรรอบด้าน

ก่อนที่จะคืนสู่ธรรมชาติ เจ้าหน้าที่ในศูนย์เพาะเลี้ยงที่สวนสัตว์โคราช จะทำการคัดเลือกลูกนกเข้าสู่โครงการ และทำการอนุบาลฝึกให้ลูกนกใช้ชีวิตในธรรมชาติ โดยเจ้าหน้าที่ต้องสวมชุดเลียนแบบพ่อแม่นกกระเรียน เพื่อมิให้นกติดกับพฤติกรรมของมนุษย์ โดยใช้เวลาอย่างน้อย ๖ เดือน และก็จะมีการตรวจสอบสุขภาพ ติดห่วงขาฝังไมโครชิปและเครื่องส่งสัญญาณติดตามตัว จนถึงขั้นตอนสุดท้าย ยังต้องเฝ้าคอยเข้ากรงตาข่ายกลางแจ้งในธรรมชาติ เพื่อเป็นการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม แล้วประเมินความพร้อมอีกครั้งก่อนที่จะปล่อยนกกระเรียนคืนสู่ธรรมชาติ

“ความรู้สึกของพวกเราตอนที่ปล่อยนกที่เราเลี้ยงมาตั้งแต่เป็นลูกนกนั้น มันทั้งตื่นเต้นและเป็นห่วง เพราะเราผูกพันกับเค้ามาก มีอยู่ครั้งหนึ่งที่นกในกรงถูกนกด้วยกันรุมทำร้าย เราต้องแยกออกมารักษากันพ้นตัวแล้วจึงปล่อยออกไปได้ พวกเราจึงตั้งชื่อเค้าว่า ‘หูดหวิด’ เพราะมันรอดมาได้อย่างหวุดหวิด”

ส่วนหนึ่งของความรู้สึกของนักวิจัยที่ทำงานคลุกคลีกับนกกระเรียนมาตั้งแต่อยู่ในสวนสัตว์ จนกระทั่งมาตามดูนกที่คืนสู่ธรรมชาติ หลายปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่ครั้งแรก พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่มีการปล่อยนกไปในธรรมชาติมากกว่า ๑๐๐ ตัว นกที่ยังมีชีวิตรอดกว่าร้อยละ ๗๐ คือผลตอบรับที่น่าชื่นใจ ในความทุ่มเททำงานหนักขององค์การสวนสัตว์ฯ และอีกหลายฝ่ายที่สนับสนุน

บ้านใหม่ในถิ่นเก่า

ชีวิตของนกกกระเรียนแทบทุกสายพันธุ์ในโลก ล้วนผูกพันกับพื้นที่ลุ่มชุ่มน้ำ สำหรับนกกกระเรียนไทยก็เช่นกัน นับตั้งแต่เกิดมาจากรังที่สร้างอยู่ในท้องนา ที่มีน้ำขังเฉอะแฉะล้อมรอบ แม่ไก่จะสร้างรังด้วยกิ่งไม้เล็ก ๆ สาขเป็นกองสูง จนพื้นน้ำ วางไข่ และฟักเลี้ยง จนลูกนกออกมากินหอยรอบ ๆ แล้วก็พากันบินไปสู่ทุ่งกว้างริมน้ำหรือทุ่งนา และใช้ชีวิตตลอดทั้งวัน แม้แต่ในช่วงที่เริ่มจับคู่เดินระบำ ทั้งหมดล้วนเป็นกิจกรรมในพื้นที่ที่เราเรียกกันว่าที่ลุ่มชุ่มน้ำ

และพื้นที่ลุ่มชุ่มน้ำ ซึ่งถูกเลือกให้เป็นแหล่งที่จะปล่อยนกกกระเรียนไป ในธรรมชาติก็คือจังหวัดบุรีรัมย์ อันเป็นที่ตั้งของแหล่งน้ำและพื้นที่ลุ่มชุ่มน้ำ ถึง ๓ แห่งด้วยกัน คือ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำสนามบิน อำเภอประโคนชัย เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยตลาด และเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก อำเภอเมืองฯ และจุดที่องค์การสวนสัตว์ฯ เลือกให้เป็นศูนย์อนุรักษ์นกกกระเรียนก็อยู่ในบริเวณหน่วยพิทักษ์ป่าห้วยแสงเหนือ ซึ่งมีท้องทุ่งกว้างอันเป็นพื้นที่ลุ่มชุ่มน้ำ ตั้งอยู่ริมอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากของกรมชลประทาน

พื้นที่ทั้งหมดนี้เป็นแหล่งน้ำทางการเกษตร เป็นแหล่งประมงท้องถิ่น และยังเป็นแหล่งผลิตน้ำประปาเลี้ยงชาวเมืองบุรีรัมย์ด้วย ขณะเดียวกัน ที่นี้เดิมก็เป็นแหล่งนกน้ำมากมายหลายชนิดอยู่แล้ว ด้วยความเหมาะสมหลายประการ ห้วยจรเข้มากจึงถูกเลือกให้เป็นบ้านใหม่ของนกกกระเรียนไทย

เหตุผลอีกประการที่น่าสนใจมากก็คือ ที่อำเภอประโคนชัยเคยเป็นแหล่งที่นกกกระเรียนอาศัยอยู่มาก่อนที่จะสูญพันธุ์ไป ด้วยพบภาพถ่ายครอบครัวของคุณครูคุ้ม เอี่ยมศิริ พร้อมด้วยนกกกระเรียน ราวกับเป็นนกเลี้ยงในบ้าน แสดงว่านกกกระเรียนเคยอยู่คู่กับชาวบุรีรัมย์มาก่อน ใน พ.ศ. ๒๔๗๕

การกลับคืนสู่ธรรมชาติของนกกกระเรียนพันธุ์ไทยมายังบุรีรัมย์ จึงเป็นการกลับคืนสู่ถิ่นอย่างแท้จริง

เช่นเดียวกับการกลับมาเยี่ยมเยือนบ้านของเหล่านกน้ำที่อ่างเก็บน้ำสนามบินช่วงฤดูหนาวเมื่อ ๒ ปีที่แล้ว ซึ่งต้องสารภาพว่าเป็นครั้งแรกเช่นกันที่ฉันได้กลับมาเห็นการกลับมาของนกกกระเรียนไทยในธรรมชาติ ทั้งที่ได้ข่าวคราวการปล่อยนกไปในธรรมชาติมานานแล้ว

การกลับมาครั้งนี้ไม่เพียงแต่มาพบกับความฝันที่เป็นจริง เมื่อนกกกระเรียนไทยคืนถิ่นอย่างแท้จริงด้วยตัวเอง ฉันยังได้พบกับเพื่อนเก่า ช่างภาพนกและสัตว์ป่าผู้มีฝีมือระดับต้น ๆ ของเมืองไทย เขาคือ วรรณชนก สุวรรณกร หรือ “หวอ” ซึ่งทำงานอยู่ในกองอนุรักษ์สัตว์ป่ามาโดยตลอด และตอนนี้คือหัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำสนามบิน ดังนั้น เมื่อมาเยือนถึงสำนักงานเขตฯ ที่อำเภอประโคนชัย เราก็จะได้ชมภาพนกน้ำที่งดงามและทรงคุณค่ายิ่งในสตูดิโออ่างเก็บน้ำสนามบิน ที่หาชมไม่ได้ในทีใด ๆ และภาพที่จัดแสดงก็จะเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ เพราะช่างภาพออกไปถ่ายภาพควคู่งานอนุรักษ์ธรรมชาติเป็นประจำ

“ผมส่งลูกน้องออกไปตามดูนกกกระเรียนแล้ว มีครอบครัวหนึ่งอยู่แถว ๆ ไรมะลอนครับ”

หวอเตรียมงานให้พวกเราอย่างรู้ใจช่างภาพด้วยกัน และทำให้ฉันได้เห็นและบันทึกภาพครอบครัวนกกกระเรียนไทยที่เพิ่งมีสมาชิกใหม่ เกิดในธรรมชาติเมื่อช่วงปลายฤดูฝนที่ผ่านมา

หลังจากนั้นในช่วงเวลาเย็น พิทักษ์ป่าผู้เชี่ยวชาญการดูนก ก็พาพวกเราไปเดินบนทางดินที่อยู่กลางระหว่างอ่างเก็บน้ำสนามบิน ซึ่งนกปากห่างนับร้อยลงหากินอยู่มากมายราวกับตลาดนัด

■ ๑. บึงน้ำฝั่งซ้ายของอ่างเก็บน้ำสนามบินในยามเย็นเป็นที่สังสรรค์ของหมู่ขนก้นดำต่าง ๆ
 ■ ๒. ฝูงนกช้อนหอยอพยพมาเยี่ยมเยือนเป็นกลุ่มใหญ่ ■ ๓. นกกปากห่างและนกกาน้ำปากกันมาสร้างรังและเกาะนอนบนต้นไม้ริมทางเข้าสู่อ่างเก็บน้ำสนามบิน ■ ๔-๕. ไน้มุมที่เจียบสงบ ทั้งในพงหญ้าและชายน้ำที่ลุ่มชุ่มน้ำ นกกระเรียนมักมากับคู่รัก เพื่อกู้อรงพร้าพลอด

ฝั่งซ้ายอีกด้านหนึ่งของถนนดินคือบึงน้ำที่เป็นพื้นที่ลุ่มชุ่มน้ำอย่างแท้จริง เพราะสมบูรณ์ด้วยพืชพรรณไม้ชายน้ำ ตลอดจนไม้น้ำในบึง ไม่ว่าจะเป็นบัว สาหร่าย จอก แหน มากมาย เป็นพื้นที่ทอดยาวไปตามทางดินที่เสมือนเส้นเชื่อมอ่างเก็บน้ำ ส่วนด้านตะวันตกเป็นเสมือนดงหญ้าป่าพงไปจรดกับด้านหลังที่ทำการเขตฯ ซึ่งมีทอดูนกมองเห็นกันอยู่ลิบ ๆ

บนถนนทางดินนี้จึงเป็นเส้นทางชมนกน้ำและเฝ้าดูนกกระเรียนได้อย่างดีเยี่ยม เพราะริมขอบบึงด้านซ้ายจะเต็มไปด้วยสุมทุมพุ่มไม้ เสมือนบังไพรธรรมชาติอย่างดี

นกน้ำจะมาลงหากินอยู่เป็นประจำ ทั้งนกอีโถง นกเป็ดน้ำ นกกาน้ำ นกกระสา เป็นต้น บางครั้งฝูงนกกปากห่างก็จะข้ามจากอ่างเก็บน้ำ มาสมาคมด้วย

ทว่าช่วงเวลาที่น่าตื่นเต้นก็คือการค้นหาฝูงนกกบบัวและฝูงนกช้อนหอย และภาพที่เรารอคอยคือนกกระเรียนไทยคู่หนึ่งที่แอบมาเกี่ยวพาราสักกับนชายน้ำที่เจียบสงบ

และช่วงเวลาซึ่งงดงามที่สุดของบึงน้ำคืออาทิตย์อัสดงในยามเย็น เงาสะท้อนของฝูงนกที่กำลังกลับไปนอนรัง คือเรื่องราวของการเดินทางกลับบ้านที่แสนยาวไกลของเหล่านกน้ำ และถิ่นเก่าของกระเรียนไทยที่ฉันทรอคอยมาเกือบตลอดชีวิตการแรมทางในธรรมชาติ

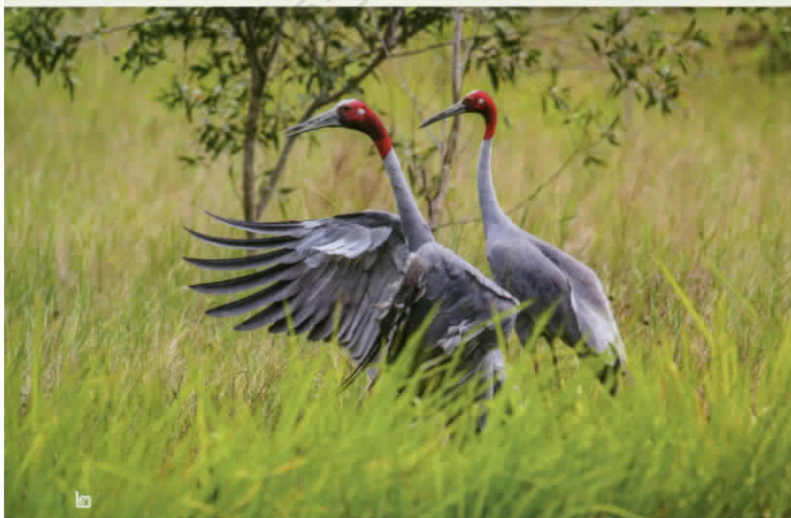
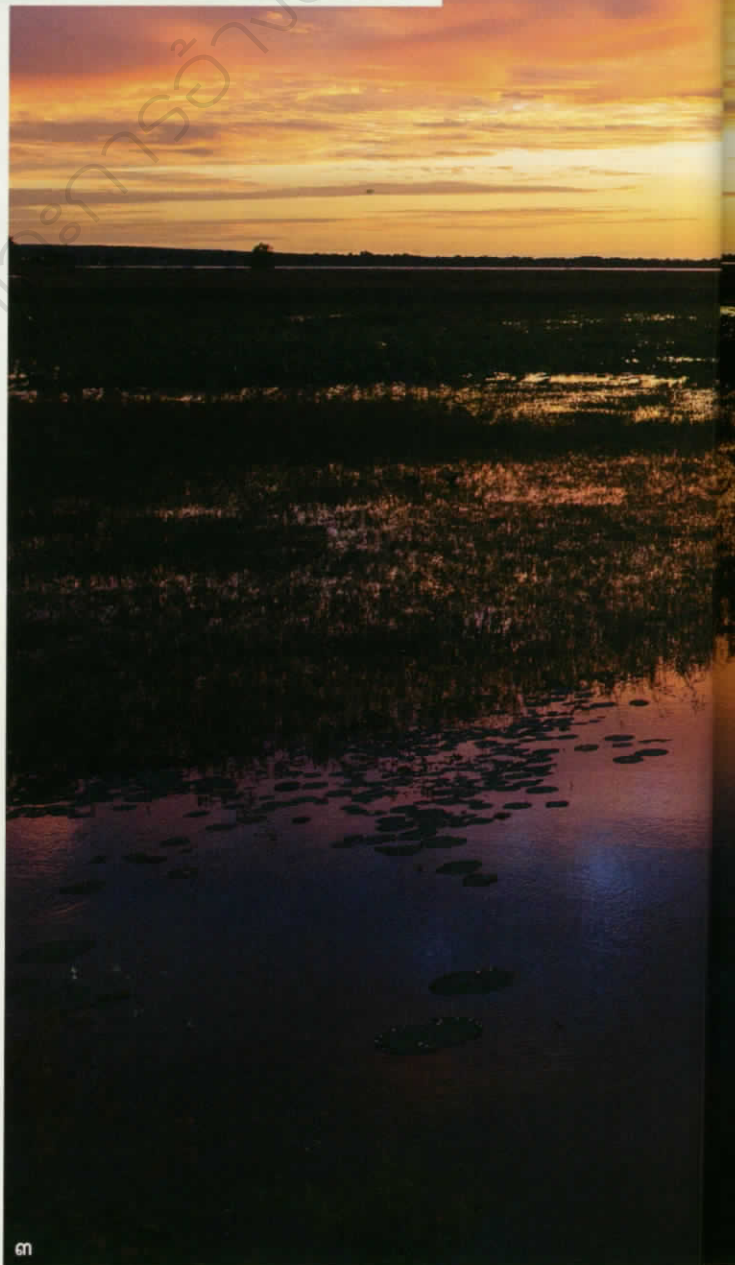

สดแสงเหนือ ชีวิตใหม่ชายทุ่งห้วยจรเข้มาก

รุ่งสางแสงอาทิตย์ฉายฉายในบึงน้ำที่ตงามเกินบรรยาย คือเช้าวันแรก
ที่ฉันได้เดินทางมาสุดทางที่ห้วยแสงเหนือ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำ
ห้วยจรเข้มาก เพื่อตามหานกกระเรียนไทยที่คืนสู่ธรรมชาติ

หลังพระอาทิตย์ขึ้นก็เริ่มเห็นนกกระเรียน ๒ ตัวบินข้ามไปลงทุ่งนา
ด้านตะวันตกที่เราเดินทางเข้ามาจากเส้นทางสายนางรอง-เมืองบุรีรัมย์
พอขับรถตามไปดูจากถนน ทุ่งนาที่เก็บเกี่ยวไปแล้วหลายเดือนมีเพียง
ฝูงควายที่เดินหากินในท้องทุ่ง มีทั้งยางควายคอยเดินตาม และนกเอี้ยงจิก
กินแมลงบนหลังควาย ทว่าที่ทุ่งนาริมห้วยแสงเหนือกลับมีนกกระเรียนคู่นั้น
เดินหากินอยู่ใกล้ ๆ ทั้งที่มันคือนกซึ่งเกิดมาในสวนสัตว์ แต่ก็อยู่ในท้องทุ่งนา
ได้เป็นอย่างดี

■ ๑. ฝูงนกกระเรียนบินออกหากินในยามเช้า (นัท สุมนต์เมธี ภาพ) ■ ๒. นกกระเรียนคู่รัก
ที่บาดเจ็บบินไม่ได้ไม่สามารถปล่อยไปใช้ชีวิตในธรรมชาติได้ ตัวเมียจึงมาอยู่เป็นเพื่อน
ไปตลอดชีวิต ■ ๓. อรุณรุ่งของแสงเหนือ ที่ฟาร์มักของฝูงนกกระเรียนในยามค่ำคืนถึงรุ่งสาง
ทำให้ห้วยแสงเหนือเป็นบ้านใหม่ในถิ่นเก่าโดยแท้

๑

๑. บทเข้าพระเช้านางของกระเรียนแห่งท้องทุ่งห้วยแสงเหนือ ๒. ทิ้งผืนดินใหม่ ๆ นกรวมฝูงกันเพื่อเรียงป่าเลือกคู่ ๓. แรกเกิดชีวิตใหม่ในธรรมชาติของกระเรียนไทย (ณัฐวัฒน์ แปวระโทภภาพ) ๔. รังนกกระเรียนกลางทุ่งนาปุระโคนชัย ๕. ครอบครัวกระเรียนอยู่ครบ พ่อแม่ลูก ยังเดินทางกันในท้องทุ่ง ไม่ห่างจากรังนกเท่าใดนัก

๒

ครั้งต่อมาที่ดินชั่วคราวรอบ ๆ บริเวณห้วยแสงเหนือและอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก แม้จะมีฝูงวัวควายหรือคนเลี้ยงตามมาด้วยในท้องทุ่ง ฝูงนกกระเรียนก็ดูจะไม่แตกตื่นเลยแม้แต่น้อย ถึงตอนนี้ก็แสดงว่านกกระเรียนสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมไปแล้วด้วยดี

ทว่าสำหรับนกกระเรียนบางตัวเท่านั้นที่อาจไม่ประสบความสำเร็จในการใช้ชีวิตอิสระในธรรมชาติ อย่างนกกระเรียนคู่หนึ่งที่เคยใช้ชีวิตอยู่ในรั้วบ้านที่พนักงานวิจัยที่หน่วยพิทักษ์ป่าห้วยแสงเหนือ ก็เนื่องจากว่านกตัวผู้ขาดเงินจันไม่สามารถบินได้ เจ้าหน้าที่จึงอนุบาลไว้โดยให้อาหารเสริมและปล่อยให้เดินหากินอย่างอิสระ ส่วนนกตัวเมียที่เป็นคู่ครองของมันก็ไม่ยอมห่างไปไหน มาอยู่เคียงคู่กันตลอดเวลา ราวกับนวนิยายเรื่องชั่วฟ้าดินสลาย

ก่อนหน้าที่ฉันจะเดินทางมาตามดูนกกระเรียนไทยที่บุรีรัมย์ ก็ยังอดไม่ได้ที่จะสงสัยว่าเรื่องราวการกลับมาใช้ชีวิตในธรรมชาติของนกกระเรียนไทยจะเป็นความฝันที่เป็นจริงได้อย่างยั่งยืนเพียงใด เพราะเรื่องราวที่เป็นโศกนาฏกรรมของนกกระเรียนที่เวียดนามยังเป็นอุทาหรณ์ที่ค้างคาใจตลอดมา ด้วยคำพูดของเจ้าหน้าที่อนุรักษ์สัตว์ป่าที่เวียดนาม ที่ฉันยังลืมไม่ลง

“นกกระเรียนอพยพมาน้อยลงทุกปี เราไม่รู้สาเหตุเป็นเพราะอะไร จะเป็นด้วยปัญหาแหล่งที่นกทำรังในเขมรและลาวไม่ปลอดภัย หรือสูญหายระหว่างทางที่อพยพมา แล้วยังเป็นปัญหาพื้นที่ลุ่มชุ่มน้ำในสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขงเปลี่ยนเป็นพื้นที่เกษตรกรรม จนไม่มีที่เหลืออีกแล้วสำหรับนกกระเรียน”

■ฝูงนกกระเรียนเมื่อรวมตัวกันมักจะมีกริ่งเรียกหากันบ้าง หรือแสดงความเป็นเจ้าของถิ่นเหมือนนกอื่นเข้ามาในเขตของตน นกกระเรียนเมื่อเข้าฝูงก็มักจะจับคู่รำวาระบ่าวกับการประกวดลีลาต จนนกกระเรียนได้รับสมญานามว่านกแห่งความสุขสันต์ (Birds of Happiness)

ทว่าปัญหานี้คงเป็นบทเรียนที่องค์กรสวนสัตว์ฯ มองเห็นมาแล้วแต่ต้น
 นุชจรี พีชคุณ หัวหน้าฝ่ายอนุรักษ์และวิจัย องค์กรสวนสัตว์ฯ จึงให้ความเห็น
 “โจทย์หลักคือทำอย่างไรคนและสัตว์ป่าจึงจะอยู่ร่วมกันได้ สำหรับกรณี
 นกกระเรียน สิ่งที่ต้องทำคือเปลี่ยนให้มันกลายเป็นที่มาของรายได้และ
 ความอุดมสมบูรณ์”

ผู้ใหญ่นามชมนบ้านสวายสอ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ คุณทองพูน อุ่นจิตต์
 บอกเล่าแนวคิดของชุมชนที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และนั่นคือหนทางหนึ่ง
 ที่นกกระเรียนไทยจะอยู่รอดได้ในธรรมชาติ

“ก่อนหน้าที่สวนสัตว์จะมาปล่อยนกกระเรียนที่นี่ เราก็กเริ่มปลูกข้าวอินทรีย์
 โดยไม่ใช้สารเคมีกันบ้างแล้ว เพราะเราคำนึงถึงเรื่องสุขภาพของคน”

ถึงแม้ว่านกจะเข้ามากินข้าวในนาไปบ้าง และทำลายที่นาบ้างเล็กน้อย
 เพื่อการทำไร่และหาอาหาร เกษตรกรก็จะได้รับเงินชดเชยความเสียหาย
 จากโครงการกระเรียนอุปถัมภ์ ซึ่งสมาคมอนุรักษ์นกและธรรมชาติแห่ง
 ประเทศไทย ร่วมกับองค์การสวนสัตว์ฯ ในการรณรงค์ให้ประชาชนทั่วไป
 ได้เข้าร่วมบริจาคเงินสู่โครงการกระเรียนอุปถัมภ์ ขณะเดียวกัน ผลิตผล
 จากข้าวอินทรีย์ของชุมชนก็ได้รับการส่งเสริมทางการตลาด ด้วยการใช้นก
 กระเรียนเป็นสัญลักษณ์ เรียกกันว่า “ข้าวสาริซ” หรือ Sarus อันเป็น
 ข้าวปลอดสาร ซึ่งมีที่มาเพื่อการอนุรักษ์นกกระเรียนไทย ผลิตผลที่มี
 คุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภคและสรรพชีวิต นาข้าวที่เอื้อเพื่อ
 ต่อการสืบสายพันธุ์นกกระเรียนไทย

ล่าสุดฉันกลับไปเที่ยวแสวงหาเมื่ออีกครั้ง หลังจากการเปิดศูนย์อนุรักษ์
 พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียนพันธุ์ไทยในเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒
 ซึ่งองค์การสวนสัตว์ฯ ได้รับความสนับสนุนงบประมาณจากบริษัท น้ำตาล

บุรีรัมย์ จำกัด (มหาชน) ๑๐ ล้านบาท เพื่อใช้ในการก่อสร้างศูนย์ฯ และ
 หอดูนกขึ้นมา เพื่อใช้ดำเนินการจัดนิทรรศการ การอบรมบุคลากร และ
 ครอบคลุมไปถึงกระบวนการปล่อยนกกระเรียนไทยคืนสู่ธรรมชาติ รวมถึง
 การสร้างความตระหนัก และขยายเครือข่ายด้านการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ
 และนกกระเรียนพันธุ์ไทย

อีกทั้งจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งใหม่ของจังหวัดบุรีรัมย์
 ซึ่งกำลังได้รับการจัดทำแผนรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขึ้นอย่าง
 เป็นรูปธรรม เพราะเรื่องราวของการคืนสู่ธรรมชาติของนกกระเรียนไทยคือ
 เรื่องราวที่มีความสำคัญระดับโลก เป็นความสำเร็จที่น่าภาคภูมิใจที่สุด
 เรื่องหนึ่งของการอนุรักษ์ธรรมชาติในเมืองไทย

บนเส้นทางอันยาวไกลนับจากความฝันว่าสักวันหนึ่งนกกระเรียนจัก
 คืนถิ่น ก็เป็นจริงขึ้นมาแล้ว คงเหลือแต่ภารกิจในวันนี้ที่พวกเราจะช่วยกัน
 ฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำ รักษาพื้นที่ชุ่มน้ำและสรรพชีวิตที่จะช่วยทำให้เกิดสภาพ
 แนวคิดและความอุดมสมบูรณ์ เพื่ออนาคตข้างหน้าที่ยั่งยืนตลอดไป

แล้วสักวันหนึ่ง เราอาจจะได้เห็นภาพนกกระเรียนไทยบินกลับสู่พื้นที่ชุ่ม
 น้ำ ที่พื้นดินกลับมาอีกครั้งของเมืองไทย 🌱

ขอขอบคุณ

บริษัท แคนนอน มาร์เก็ตติ้ง (ไทยแลนด์) จำกัด สำหรับการสนับสนุนอุปกรณ์บันทึกภาพ
 สารคดีเรื่องนี้

ภาพนกกระเรียนส่วนใหญ่บันทึกภาพด้วยกล้อง Canon และอุปกรณ์ที่จำเป็นอย่างยั้ง
 คือ เลนส์ขนาด ๕๐๐ มิลลิเมตร ๑๐๐-๔๐๐ มิลลิเมตร และ ๖๐๐ มิลลิเมตร

๑-๒. ผู้ใหญ่บ้านชุมชนบ้านสวายสอ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ คุณทองพูน อุ่นจิตต์ เล่าเรื่องข้าวสารซึ่งที่ผลิตจากทุ่งนาที่กระเรียนไทยกินอยู่อย่างปลอดภัย และได้ผลิตผลที่มีคุณค่าปลอดสารเคมี ๑. วิถีชุมชนในหมู่บ้านรอบอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก ๑๔-๑๕. ผู้งนกกระเรียนอยู่กับฝูงวัวควายในท้องทุ่งหลังเก็บเกี่ยว

บันทึกท้ายเรื่อง

การติดตามเรื่องราวการอนุรักษ์นกกระเรียนไทยของผู้เขียน ซึ่งเป็นอดีตบรรณาธิการ อนุสาร อ.ส.ท. เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๐ จากการเดินทางไปร่วมประชุมการอนุรักษ์นกกระเรียนนานาชาติที่ประเทศจีน และเขียนสารคดีลง อ.ส.ท. เรื่อง “สักวันหนึ่งนกกระเรียนจักคืนถิ่น”

ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้เดินทางไปสำรวจประชากรนกกระเรียนที่เวียดนาม แหล่งสุดท้ายของนกกระเรียนไทย และเขียนสารคดีลง อ.ส.ท. อีกครั้ง เรื่อง “วันหนึ่ง ณ กุ้งหูก้างแห่งสุดท้ายของฝูงนกกระเรียนพันธุ์ไทย” ซึ่งทั้งหมดนี้คือความฝันและแรงบันดาลใจตลอดมาของผู้เขียนที่ผูกพันกับนกกระเรียน ซึ่งถือได้ว่าเป็นเรื่องที่ยิ่งใหญ่ที่สุดเรื่องหนึ่ง และเป็นการเดินทางสำรวจครั้งสำคัญในชีวิตของนักเขียนและช่างภาพสารคดีธรรมชาติ

ตราบนี่ปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๖๓ ในโอกาสที่ อ.ส.ท. ครบรอบ ๖๐ ปี ผู้เขียนได้มีโอกาสกลับมาเขียนเรื่อง “ตำนานนกกระเรียนไทย” เพื่อย้อนรำลึกถึงบทบาทของ อ.ส.ท. ในฐานะนิตยสารการท่องเที่ยวที่ยาวนานที่สุด และทำหน้าที่เผยแพร่เรื่องราวดี ๆ ที่ปลูกฝังความรักและภาคภูมิใจของคนไทยมาโดยตลอด

ผู้เขียนจึงขอขอบคุณทุกท่านและทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในความร่วมมือดำเนินการโครงการนกกระเรียนคืนสู่ธรรมชาติ

องค์การสวนสัตว์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มูลนิธิอนุรักษ์นกกระเรียนสากล (International Crane Foundation: ICF)

สมาคมอนุรักษ์นกและธรรมชาติแห่งประเทศไทย

บริษัท น้ำตาลบุรีรัมย์ จำกัด (มหาชน)

ชุมชนบ้านสวายสอ อำเภอเมืองบุรีรัมย์

และบุคลากรในวงการอนุรักษ์นกกระเรียนไทยอีกมากมายที่ไม่สามารถ

กล่าวนามได้ทั้งหมด

คู่มือท่องเที่ยววิถีใหม่ กับนกกระเรียนไทย

การเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่อนุรักษ์นกกระเรียนไทย ควรใช้รูปแบบของการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งขอเรียกว่า “ท่องเที่ยววิถีใหม่กับนกกระเรียนไทย”

ก่อนเดินทางนักท่องเที่ยวควรเตรียมตัวศึกษาข้อมูลและการปฏิบัติตัวให้ถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้การมาเยือนของท่านเป็นการรบกวนธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และวิถีชุมชน

เส้นทางสู่ถิ่นนกกระเรียนไทย มีสถานที่ที่แนะนำ และมีกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนี้

▶ สวนสัตว์นครราชสีมา

ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครราชสีมา ไม่เพียงเป็นส่วนสัตว์ที่สำคัญของภาคอีสาน กว่าที่นี่คือศูนย์เพาะเลี้ยงนกกระเรียนไทยที่ใหญ่ที่สุดในโลก และเป็นแหล่งเพาะเลี้ยงนกกระเรียนที่จะนำกลับสู่ธรรมชาติ

▶ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำสกลนคร

ตั้งอยู่ที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำ ที่อาศัยของนกน้ำที่อยู่ประจำและอพยพในช่วงฤดูหนาว และเป็นแหล่งนกกระเรียนมาหากินในแหล่งธรรมชาติ ตลอดจนทำรังในที่น้ำเขตอำเภอประโคนชัย

กิจกรรมที่น่าสนใจ คือ ชมนิทรรศการภาพนกน้ำนที่ทำการเขตฯ ให้อาหารนกกระเรียนจากหอดูนกชมนกน้ำในบริเวณริมอ่างเก็บน้ำสกลนคร

▶ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองฯ จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นพื้นที่ดำเนินการปล่อยนกกระเรียนคืนสู่ธรรมชาติทุกปี เป็นแหล่งที่นกกระเรียนมาพักผ่อนและออกหากินรอบ ๆ ในพื้นที่อ่างเก็บน้ำและหน่วยพิทักษ์ป่าห้วยแสงเหนือ กิจกรรมที่น่าสนใจ มีเส้นทางจักรยานรอบอ่างเก็บน้ำระยะทางราว ๑๘ กิโลเมตร และการชมนกกระเรียนรอบอ่างเก็บน้ำ

▶ ศูนย์อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียนพันธุ์ไทย

ตั้งอยู่ที่ใกล้หน่วยพิทักษ์ป่าห้วยแสงเหนือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดบุรีรัมย์ บริเวณศูนย์ฯ มีกรงนกกระเรียนคล้ายสวนสัตว์เปิดและหอดูนก เป็นแหล่งทำกิจกรรมเชิงนิเวศ จัดแสดงนิทรรศการ และสื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพื้นที่ชุ่มน้ำ และโครงการนำนกกระเรียนคืนสู่ธรรมชาติ มีเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฯ บรรยายให้ความรู้ การเดินทางเป็นหมู่คณะสามารถติดต่อข่าวสารได้จากเว็บไซต์ www.facebook.com/cranethailand/

▶ ชุมชนวิสาหกิจบ้านสวายสอ

ตั้งอยู่ริมทางหลวงหมายเลข ๒๑๘ ไม่ห่างจากหน่วยพิทักษ์ป่าห้วยแสงเหนืออันเป็นศูนย์เรียนรู้เกี่ยวกับข้าวอินทรีย์ปลอดสารเคมี ที่ร่วมผลิตกับที่ “ข้าวสาริช” ชนิดต่าง ๆ ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน

จำพวกเครื่องจักสาน ฟ้าทอ และสินค้าที่ระลึก และรับจัดที่พักแบบโฮมสเตย์

กิจกรรมที่น่าสนใจ คือวิถีชุมชนในการปลูกข้าว สามารถจัดกิจกรรมให้กับเยาวชนและผู้สนใจเป็นหมู่คณะ ติดต่อล่วงหน้า โทรศัพท ๐๘ ๕๕๑๙ ๓๖๕๙

▶ โครงการอุปถัมภ์นกกระเรียน

เพื่อช่วยให้นกกระเรียนและชาวนาสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างยั่งยืน สมาคมนักอนุรักษ์และธรรมชาติแห่งประเทศไทย ร่วมกับองค์การสวนสัตว์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ขอเชิญชวนผู้ที่สนใจร่วมอุปถัมภ์รังนกกระเรียนพันธุ์ไทย ติดต่อและดูรายละเอียดได้ที่เว็บไซต์ www.bcst.or.th/essential_grid/sarus-rice โทรศัพท ๐ ๒๕๔๘ ๒๒๗๗

การเดินทางไปยังบุรีรัมย์ สะดวกทั้งทางรถยนต์และเครื่องบิน ทั้งยังมีที่พักที่สะดวกแก่การดูนก เช่น รีสอร์ทบ้านข้าว โทรศัพท ๐๙ ๕๖๐๖ ๑๑๕๗ รีสอร์ทบ้านเต็ล โทรศัพท ๐๘ ๑๘๗๗ ๑๕๐๐ และที่พักในเมือง เช่น The 8 Hostel โทรศัพท ๐๘ ๗๙๖๑ ๕๕๒๒

ย้อนอดีตท้องทุ่งชาวไทย กับภาพถ่ายเก่าขาวดำ

■ ภาคภูมิ น้อยวัฒน์ บรรยาย ■ TAT Media Stock ภาพ ■

กาลเวลากับความเปลี่ยนแปลงเป็นของคู่กัน
ความสุขในการเดินทางท่องเที่ยวไม่เพียง
จากการได้พบสิ่งใหม่ ๆ แปลกตา
บางครั้งเกิดจากการได้เห็นหลายสิ่งหลายอย่าง
เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี เต็มโต งอกงาม
และบางทีเกิดจากการได้พบว่า บางสิ่งบางอย่าง
ยังคงอยู่ อย่างที่มันเคยเป็นมาเนิ่นนาน
ไม่ว่าจะอย่างไร การเดินทางท่องเที่ยวยังคง
ดำเนินต่อไปไม่สิ้นสุด
จากผู้คนรุ่นหนึ่ง ไปยังอีกรุ่นหนึ่ง
พบพาน ผูกพัน จากลา เพียงเพื่อพบกันใหม่
หรืออาจบางทีไม่ได้พบกันอีกชั่วกาลนาน
มีเพียงภาพถ่ายที่ทำหน้าที่บันทึกความประทับใจ
ในทุกรูปแบบจากการเดินทางเอาไว้
แม้กาลเวลาและความเปลี่ยนแปลงยังคง
ดำเนินต่อไปข้างหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง

■ ท้องสนามหลวงแต่เดิมเป็นทุ่งกว้างตามแบบสนามหน้าจักรวรรดิ
ของพระนครหรืออยุธยา กั้นกลางระหว่างพระบรมมหาราชวัง
กับวังหน้า ชาวบ้านนิยมเรียก “ทุ่งพระเมรุ” เนื่องจากเป็นสถานที่
สร้างพระเมรุมาศถวายพระเพลิงพระบรมศพพระมหากษัตริย์
และพระศพพระบรมวงศ์

“ท้องสนามหลวง” เป็นชื่อที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ พระราชทานให้เรียกแทนชื่อเดิมซึ่งฟังดู
ไม่เป็นมงคล แรกเริ่มมีพื้นที่เพียงครึ่งเดียว จนเมื่อยกเลิกวังหน้า
ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕
จึงขยายพื้นที่ออกไปจนถึงบริเวณวังหน้าและตกแต่งเป็นวงรีดังที่
ปรากฏในปัจจุบัน เป็นสถานที่ใช้สอยเสมือนกับลานอนุเสาวรีย์
ของพระนคร ทั้งการประกอบพระราชพิธีต่าง ๆ รวมทั้งประเพณี
ในงานวันนักขัตฤกษ์สำคัญระดับประเทศ เช่น พระราชพิธี
จรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ประเพณีสงกรานต์ และการจัดแสดง
มหรสพนานาชาติ

ในภาพคือท้องสนามหลวงที่บันทึกไว้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๓
แรกก่อตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อ.ส.ท.)
หรือเมื่อ ๖๐ ปีก่อน

ยามว่างเว้นจากงานพระราชพิธี ท้องสนามหลวงถูกใช้เป็นสถานที่
พักผ่อนหย่อนใจของชาวพระนคร มีรถเข็นขายอาหาร มีจักรยาน
ให้เช่า ๆ มาเช่าหัดขี่ จึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งในกรุงเทพฯ
ที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศนิยมมาชมวิถีชีวิตของชาวไทย

๑

- ๑. บรรยากาศของการจราจรบนถนนราชดำเนินกลาง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๘ ถนนใหญ่สายประวัติศาสตร์ ใจกลางเมือง เป็นที่เซ็ดหน้าชุดาของพระนคร ด้วยภูมิทัศน์และการประดับตกแต่งตาม โดยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ มีพระราชประสงค์ให้สร้างถนนสายนี้ขึ้นตามแบบถนนเมืองเซลิซ ถนนที่ได้ชื่อว่าสวยที่สุดในโลก กลางกรุงปารีส เพื่อเป็นถนนเชื่อมจากพระบรมมหาราชวังไปยังพระราชวังดุสิตที่สร้างขึ้นใหม่
- ๒. เรือแจว พวหนะของชาวบ้านทั่ว ๆ ไปที่อาศัยอยู่ตามสองฟากฝั่งแม่น้ำลำคลอง ขณะผ่านหน้าพระปรางค์วัดอรุณราชวราราม ราชวรมหาวิหาร หนึ่งในโบราณสถานสำคัญของกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในสมัยนั้น (พ.ศ. ๒๕๐๓) รูดัก และถูกจัดให้เป็นจุดหมายอันดับต้น ๆ ที่อยากมาเที่ยวชมในกรุงเทพฯ
- ๓. วิถีชีวิตในท้องถิ่นอย่างหนึ่งที่ประทับใจของนักท่องเที่ยวฝรั่งชาวต่างประเทศระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวทางน้ำก็คือภาพของ “เรือกระแซง” เรือรูปทรงเหมือนเตงไม้ค่าครึ่ง ต่อด้วยไม้สักทั้งลำ ด้านบนทำเป็นประทุนหรือหลังคาโค้งคลุมตามลำเรือ ใช้สำหรับเป็นที่พักอาศัยหลบแดดหลบฝน จุดเรียงรายเป็นแถวนับสิบ ๆ ลำริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา เรือชนิดนี้เป็นเรือที่นิยมสร้างตั้งแต่ในสมัยรัชกาลที่ ๕ ใช้สำหรับบรรทุกข้าวสาร ข้าวเปลือก หิน หวาย ไม้พืนต่าง ๆ ลำเลียงทางแม่น้ำ คำว่า “กระแซง” มาจากประทุนเรือที่ในสมัยแรกใช้ใบจากมาเย็บเป็นแผง เรียกว่ากระแซง ต่อมานิยมเปลี่ยนเป็นสังกะสีเพื่อความคงทน ขับเคลื่อนด้วยการแจวหรือถ่อ สมัยหลังจึงใช้เรือยนต์ลากจูงแทน
- ๔. วงดนตรี The Beatles หรือ “คณะสี่เต่าทอง” วงดนตรีระดับตำนาน ถือเป็นตัวแทนของยุคสมัยซิกส์ตี กำลังลงจากเครื่องขณะแวะพักเติมน้ำมันเครื่องบิน ที่สนามบินดอนเมือง ในปี พ.ศ. ๒๕๐๗ ซึ่งในปีนั้นเป็นปีที่พวกเขาสร้างประวัติศาสตร์ด้วยการไปแสดงในสหรัฐอเมริกา การแวะครั้งนี้คณะสี่เต่าทองได้รับขอตั้งเป็นของที่ระลึกกลับไปจากเมืองไทยด้วย

๒

๓

๔

■ ประเพณีไล่ชิงช้าปีใหม่ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕ ว่ากันว่า "อาซา" ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายได้สืบทอดประเพณีนี้มาเป็นเวลา ๒,๗๐๐ กว่าปี โดยจะจัดขึ้นในช่วงที่ผลิตผลกำลังงอกงาม เพื่อเป็นการฉลองพืชพรรณที่จะเก็บเกี่ยวไว้บริโภค ในเทศกาลนี้ผู้หญิงอาซาจะแต่งกายด้วยเครื่องประดับต่างๆ อย่างสวยงาม นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มาเยือนภาคเหนือจะชื่นชอบเผ่าอาซาเป็นพิเศษ เนื่องจากเครื่องแต่งกายที่มีสีสันและประดับประดาอย่างอลังการ

สตรีชาวบ้านกับรถถีบพาหนะคู่ใจในบรรยากาศยามเช้าหมอกคลุ้งด้วยม่านหมอกของถนนสายเก่า เชียงใหม่-ลำพูน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๑
สองฟากฝั่งถนนสายนี้ในเขตจังหวัดเชียงใหม่เรียงรายด้วยต้นยางนาสูงใหญ่ ที่ทางราชการได้มอบให้ราษฎรช่วยกันปลูกเพื่อความร่มรื่นแก่ถนนตลอดสาย
ตั้งแต่เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๔ จนกลายเป็นเอกลักษณ์มาจนถึงปัจจุบัน

■ รถม้า เอกลักษณะของเมืองลำปาง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕ พาหนะชนิดนี้เข้ามาเมืองลำปางเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๔ สมัยแรกได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย ทำหน้าที่พาหนะหลากหลาย ตั้งแต่เป็นแท็กซี่คอยรับผู้โดยสารจากสถานีรถไฟเข้าสู่ตัวเมืองนครลำปาง รับส่งพัสดุภัณฑ์ระหว่างสถานีรถไฟ กับที่ทำการไปรษณีย์ รับส่งนักเรียนไปโรงเรียน ชนสินค้าให้พ่อค้าแม่ค้าไปกลับตลาด แม้กระทั่งพาคนเจ็บส่งโรงพยาบาล ก่อนที่จะมีรถยนต์ ซึ่งสะดวกสบายมากกว่าเข้ามาแทนที่ ปัจจุบันรถม้าในจังหวัดลำปางได้เปลี่ยนบทบาทมาให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างเต็มตัว

บนถนนสายแม่ฮ่องสอนไปยังอำเภอปาย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๓ ห้วงเวลานั้นยังปราศจากยานพาหนะนั้ใหญ่ของนักท่องเที่ยวสัญจรพลุกพล่าน
อย่างเช่นทุกวันนี้ คงมีเพียงแค้เกวียนเทียมวัว พาหนะพื้นเมืองของชาวบ้านในท้องถิ่นแล่นช้า ๆ อยู่บนถนนดินลูกรังแต่เพียงลำพัง
ท่ามกลางความสงบเงียบของท้องทุ่งและทิวเทือกเขากว้างไกลสุดสายตา

■ สามสาวนักท่องเที่ยวนั่งชดวายน้ำแบบพื้นเมือง กำลั้งสนุกสนาน อยู่กับการเล่นน้ำที่หลากไหลจากหน้าผา บริเวณน้ำตกเหวสุวัต อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๒ น้ำตกแห่งนี้เป็นที่ท่องเที่ยวสำคัญคู่กับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มาตั้งแต่ได้รับการประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕ ปัจจุบันเป็นส่วนหนึ่งของผืนป่ามรดกโลก

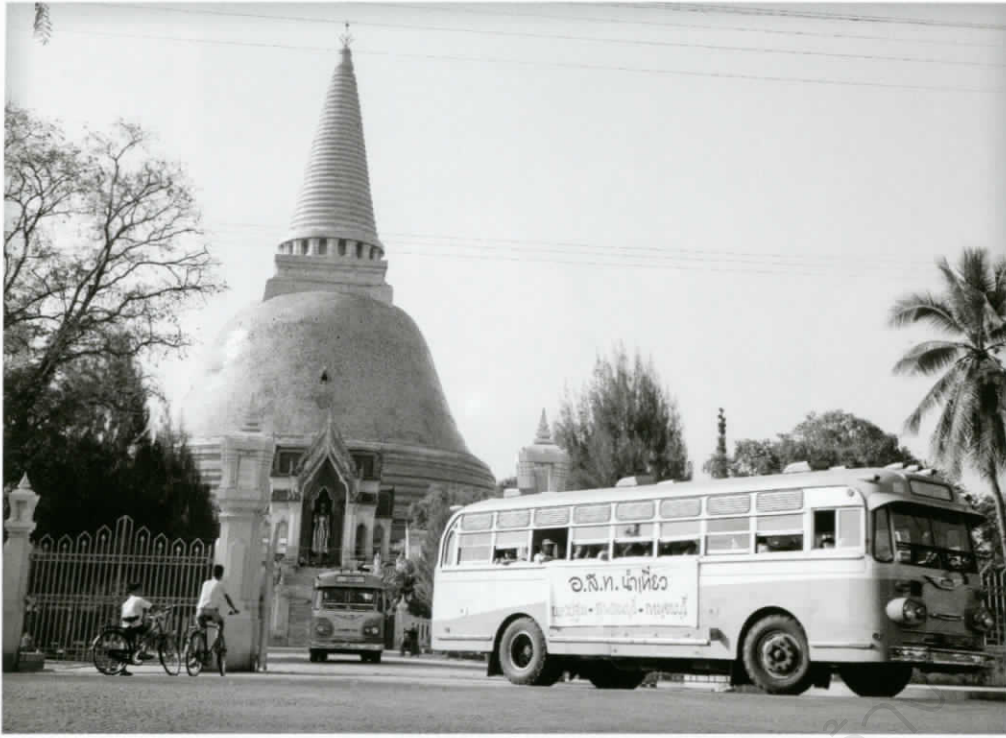
๒

- ๑. การแสดงเพื่อนภู่โทของชาวเรณูนคร จังหวัดนครพนม ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมประจำเผ่าของผู้ไทยเรณูนคร ในภาพเป็นการเพื่อนเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมเยือนเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๓
- ๒. พันเอก สมชาย หิรัญกิจ อดีตผู้อำนวยการองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อ.ส.ท.) คนที่สอง ร่วม “ชุดช้าง” หรือชุดอุ ระหว่างเป็นหัวหน้าคณะเดินทางไปยังบ้านโนนหอม จังหวัดสกลนคร ซึ่งสมัยก่อนการเดินทางเป็นไปด้วยความยากลำบาก เพื่อปฏิบัติภารกิจในการสำรวจแหล่งท่องเที่ยว เก็บข้อมูลเพื่อทำสารคดีลงในอนุสาร อ.ส.ท. รวมไปถึงฉายหนังให้ชาวบ้านชมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจอันดี
- ๓. ขบวนรถไฟเที่ยวพิเศษ นำเที่ยวงานแสดงช้างจังหวัดสุรินทร์ หนึ่งในงานเทศกาลลูกศรอก ที่องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อ.ส.ท.) ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์กิจกรรม จนกระทั่งกลายเป็นงานประจำปีของจังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวจากหลากหลายประเทศเดินทางเพื่อมาร่วมชมในปัจจุบัน

๓

๑

๑. วัตถุประสงค์ของคณะกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อ.ส.ท.) นำเที่ยวเส้นทางนครปฐม สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ในยุคแรก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งชาวไทยยังไม่รู้จักการเดินทางท่องเที่ยวกันมากนัก บริษัททัวร์เอกชนก็ยังไม่ มี จึงเป็นหน้าที่ของ อ.ส.ท. ในการจัดนำเที่ยวโดยเริ่มจากจังหวัดใกล้ ๆ ในภาคกลางก่อนเพื่อเป็นการนำร่อง
๒. อุตสาหกรรมโรงแรมเริ่มกระจายอยู่ริมฝั่งน้ำ จังหวัดราชบุรี ในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ แต่เดิมโรงแรมสำหรับสำราญ ประเทศไทยเราต้องนำเข้า จากจีน จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๑๖ สองพ่อค้าชาวจีน คือ นายอง แซ่เตีย และนายจือเหม็ง แซ่อึ้ง พบว่าที่ราชบุรีมีดินสีแดงสามารถใช้ปั้นโอ่งได้ จึงได้พากันมาลงทุนตั้งโรงงานผลิต จนกระทั่งกลายเป็นแหล่งขายโอ่งแห่งสำคัญ ทำให้ราชบุรีมีชื่อเสียงเรื่องโอ่งมังกรมาจนถึงปัจจุบัน
๓. บรรยากาศอันครึกครื้นของการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าภายในบริเวณตลาดน้ำคลองโพธิ์หัก อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งเป็นตลาดน้ำแห่งแรกของจังหวัดราชบุรีที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เข้ามาท่องเที่ยว ในประเทศไทยในสมัยแรก ๆ เนื่องจากเป็นตลาดน้ำที่ถูกนำเสนอบนโปสเตอร์ขององค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อ.ส.ท.) ปัจจุบันไม่มีตลาดน้ำแห่งนี้อีกต่อไปแล้ว คงหลงเหลือแค่เพียงภาพถ่ายไว้ให้ชมเท่านั้น

๒

๓

■ บรรยากาศชายทะเลของหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี นักท่องเที่ยวและเรือใบที่มีชื่อความโฆษณาสินค้าจอตเรียงราย ในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ บางแสนถือเป็นสถานที่ท่องเที่ยวตากอากาศที่ได้รับความนิยมมาก เนื่องจากเป็นทะเลอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ มากนัก เดินทางไปมาสะดวก

ชายหาดในวันสงบเงียบของหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๒ สถานที่ตากอากาศยอดนิยมแห่งแรกของประเทศไทย เนื่องจากเดินทางสะดวกโดยรถไฟ ขึ้นชื่อในเรื่องความหรูหรา เป็นศูนย์รวมของบ้านพักตากอากาศของชนชั้นสูงและโรงแรมรถไฟ แม้จะเสื่อมความนิยมไปในเวลาหนึ่ง ทว่าปัจจุบันสามารถกลับมาเฟื่องฟูในฐานะสถานที่ท่องเที่ยวตากอากาศที่หรูหราอีกครั้ง

■ แหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่ได้รับความนิยมมาตั้งแต่ยุคแรก คือ “ถ้ำลอด” โพรงถ้ำที่กัดเซาะลึกเข้าไปใต้ภูเขาหินปูนขนาดใหญ่ในทะเลของอุทยานแห่งชาติอ่าวพังงา จังหวัดพังงา เรือสามารถลอดผ่านเข้าไปได้ภายในถ้ำมีหินงอกหินย้อยที่สวยงามให้ชม ระยะทางประมาณ ๕๐ เมตร ในภาพบันทึกไว้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๓

๑

- ๑. เรืออกละ อุปกรณ์การประมงพื้นบ้านที่ลึงการด้วยการประดับตกแต่งลวดลายและสีล้นแบบพื้นบ้าน จุดเรียงรายตระการตาอยู่ตรงบริเวณหน้าชายหาด อำเภอปานะระ จังหวัดปัตตานี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๒
- ๒. ย่านใจกลางเมืองภูเก็ตมีตึกกรมบ้านช่องเป็นเอกลักษณ์ด้วยสถาปัตยกรรมโคโลเนียลสองชั้น ส่วนหน้าของตึกชั้นล่าง ด้านหน้าเป็นทางเดินได้ซุ้มโค้งรับด้วยเสาโรมันแบบไอโอนิก จุดเด่นอยู่ที่อาคารสถานีตำรวจซึ่งมีหอนาฬิกาความสูงสี่ชั้น ตรงข้ามกับธนาคารชาร์เตอร์ด ซึ่งตึกเหล่านี้สร้างขึ้นในช่วงปี พ.ศ. ๒๔๔๔-๒๔๕๖ พระยารัษฎานุประดิษฐ์ (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) สมุหเทศาภิบาลมณฑลภูเก็ตในขณะนั้นเสนอให้ธนาคารชาร์เตอร์ดลงทุนสร้างอาคารสถานีตำรวจขึ้นตรงหน้าธนาคาร แล้วมณฑลภูเก็ตส่งตำรวจมาประจำเพื่อรักษาความปลอดภัย ในภาพถ่ายเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๖ หอนาฬิกาไม่มีนาฬิกาเนื่องจากชำรุดเพราะผ่านกาลเวลามาเกือบ ๖๐ ปี
- ๓. ทิวทัศน์และผืนป่าชายเลนอันเป็นธรรมชาติ บริเวณเขาชนาน้ำ แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์สำคัญของจังหวัดกระบี่ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๗

๒

๓

กัก ร้านอาหาร และการเดินทาง

■ **โรงแรมเคป ฟาน เกาะสมุย จัดโปรโมชัน “จอง ๑ คืน ฟรี ๑ คืน”** มอบความหรูหราแบบไร้ขีดจำกัดบนเกาะส่วนตัวกับสุดยอดเอ็กซ์คลูซีฟ ด้วยห้องพักลักซ์ชูริสสไตล์พูลวิลลาพร้อมสระว่ายน้ำส่วนตัว จำนวน ๒๒ หลัง มั่นใจกับการพักผ่อนภายในโรงแรมที่ได้ใช้เวลาเตรียมความพร้อมด้านมาตรการความปลอดภัยและความปลอดภัยอย่างดีที่สุด พร้อมข้อเสนอพิเศษ จอง ๑ คืน ฟรี ๑ คืน พร้อมอาหารเช้า (สำหรับห้องพักทุกประเภท) ตั้งแต่วันนี้ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓ (สำหรับการเข้าพักในวันที่ ๑ กรกฎาคม ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓) ในราคาเริ่มต้น ๒๖,๐๐๐ บาท สุทธิ สำหรับทรอปิคอลพูลวิลลา (จำกัดสิทธิ์การจองเพียง ๖ พูลวิลลา ต่อวัน) อภินิทนาการรถรับส่งสนามบินฟรีทั้งไปและกลับ เครื่องดื่มมินิบาร์ (ยกเว้นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์) บริการอาหารว่างยามบ่าย ฯลฯ

ผู้สนใจสามารถติดต่อจองออนไลน์ได้ที่เว็บไซต์ www.capefahnhotel.com/come-back-with-peace-of-mind หรือหมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๗๗๖๐ ๒๓๐๑-๒

■ **โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์และบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ เซ็นทรัลเวิลด์** ตอบรับวิถีชีวิตใหม่กับการประชุมแบบ New Normal นำเสนอพื้นที่สำหรับการจัดประชุมและสัมมนาในรูปแบบใหม่ ที่มาพร้อมกับมาตรการด้านสุขอนามัยและความปลอดภัย เช่น จัดให้มีจุดคัดกรองตรวจวัดอุณหภูมิ ก่อนเข้างาน ณ บริเวณลงทะเบียน ผู้เข้าร่วมงานทุกคนต้องสวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลา ลงทะเบียนการเข้า-ออกผ่าน QR Code เพื่อเป็นไปตามมาตรการความปลอดภัยของภาครัฐ การจัดที่นั่งผู้เข้าร่วมการประชุมและจัดที่นั่งโดยเว้นระยะห่าง ทำความสะอาดบริเวณต่าง ๆ รวมถึงพื้นที่ที่มีการสัมผัสเป็นประจํามากขึ้นกว่าปกติ ฯลฯ การันตีด้วยประกาศนียบัตรโรงแรมที่ผ่านการรับรองมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย-SHA จาก ททท. ทั้งในเรื่องความปลอดภัย สุขภาพ และมาตรฐานความปลอดภัยทั้งหมด สนใจสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ฝ่ายจัดเลี้ยง โทรศัพท์ ๐ ๒๑๐๐ ๑๒๓๔ ต่อ ๖๑๖๘ ติดตามข่าวสารได้ที่เฟซบุ๊ก Centara Grand & Bangkok Convention Centre at CentralWorld

■ **ฮูตเตอร์ส (Hooters) ผู้ให้บริการอาหารอเมริกันดังจากอเมริกา** ภายใต้การบริหารของเดสทินชัน ฮิสต์ ซึ่งอยู่ภายใต้เดสทินชัน กรุ๊ป เปิดสปอร์ตบาร์

สัญชาติอเมริกันชื่อดัง “ฮูตเตอร์ส” อีกครั้งในกรุงเทพฯ และพร้อมให้บริการเดลิเวอรี่อย่างเต็มรูปแบบ ถือเป็นอีกหนึ่งทางเลือกให้ลูกค้าได้ลิ้มลองรสชาติอาหารอเมริกันแท้ ๆ เช่น ปีกไก่ทอด แซนด์วิช เบอร์เกอร์ สลัด และเมนูของกินเล่นได้ง่าย ๆ ที่บ้าน

สนใจสามารถเข้าใช้บริการได้ที่ฮูตเตอร์สสาขานานาและสาขาสุขุมวิท ซอย ๑๕ หรือใช้บริการเดลิเวอรี่ผ่านบริการ Hooters Delivery ได้ทุกวัน เวลา ๑๑.๐๐-๒๑.๐๐ นาฬิกา โทรศัพท์ ๐๙ ๕๘๐๗ ๗๘๗๗ สั่งออนไลน์ได้ที่ <https://hooters.co.th> เฟซบุ๊ก hootersasiaofficial หรือติดตามข่าวสารโปรโมชั่นล่าสุดได้ผ่าน YouTube ช่อง Hooters Asia Official

■ **ห้องอาหารอุโนมาสเปิดให้บริการพร้อมมาตรการด้านสุขอนามัย แบบ New Normal** การันตีด้วยประกาศนียบัตรโรงแรมที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน

ความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (Amazing Thailand Safety and Health Administration: SHA) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและยกระดับมาตรฐานการบริการให้มีสุขอนามัยและความปลอดภัยต่อสุขภาพอย่างรอบด้าน โดยเชฟซานโดร อากิเรลา หัวหน้าพ่อครัวใหญ่ประจำห้องอาหาร ได้คัดสรรวัตถุดิบชั้นเลิศ นำมาประกอบเป็นเมนูสุดเอ็กซ์คลูซีฟ พร้อมเสิร์ฟพร้อมถึงโต๊ะ ได้สัมผัสกลิ่นอายวัฒนธรรมของอาหารสไตล์สเปน อย่างเช่น หมอบสโตลส์สเปน แยมโจเซอร์ริโต ๔๘ เดือน ซีฟู้ดแพลตเตอร์ สลัดผักสโตลส์อุโนมาส เสิร์ฟพร้อมวิสโทเทลติเลอร์และแยมโจเซอร์ริโต ฯลฯ

ห้องอาหารอุโนมาส ชั้น ๕๔ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์และบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ เซ็นทรัลเวิลด์ เปิดให้บริการทุกวัน เวลา ๑๖.๐๐-๐๑.๐๐ นาฬิกา สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๑๐๐ ๖๒๕๕ ติดตามข่าวสารได้ที่เว็บไซต์ www.unomasbangkok.com

สามารถติดตามอ่านวารสารใหม่ได้ที่

<http://libapp.rmutp.ac.th/newBook/?cat=10>

- ห้องสมุดเทเวศร์
- ห้องสมุดโชติเวช
- ห้องสมุดพณิชยการพระนคร
- ห้องสมุดพระนครเหนือ

